

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
nitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 50.

Sreda 19. junija 1929.

Leto IV.

V barake!

Ljubljana, 12. julija 1929.

Na včerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta je sporočil gospod župan, da novi mestni proračun ni potrjen. Med razlogi, s katerimi se zavrnitev utemeljuje, je nekaj takih, ki smo jih slišali že ob priliki proračunske debate iz ust tiste skupine občinskih svetnikov, ki se je proslavila s svojim nastopom proti stanovanjski zaščiti in proti mestnemu delavstvu. Posebno nam je padel v oči pasus, da je ministrstvo mnenja, da morajo biti stanarine v novih mestnih hišah tako drage, kakor v novih privatnih hišah. To se pravi, da mora stati stanovanje z eno sobo in kuhinjo 800 Din, z dvema sobama in kuhinjo pa 1000 do 1500 Din. Tistim, ki stavijo take zahteve, bo menda znano, da zasluži 70 odstotkov ljubljanskega delavstva mesečno manj, kakor 1500 Din in da znaša povprečna delavska plača manj, kakor 1000 Din.

Pri tem položaju se nam obeta, da bo moral iti tudi iz mestnih hiš marsikdo na cesto, ki je iskal dosežaj pri mestu pomoči proti objestnosti hišnih gospodarjev.

Stanarine v privatnih hišah so v Ljubljani vpričo ukinitve stanovanjske zaščite in vpričo pomanjkanja stanovanj neverjetno poskočile. Potrebno bo zbrati tozadevno statistiko, ki bo težko znamenje časa in strašna obtožba vseh tistih, ki so delali na to, da se je stanovanjska zaščita ukinita, čeprav zato niso bili podani predpogoji. Med tistimi, ki so to zahtevali, so tvorili glavni kader brezobzirni špekulanti s hišami, ki niso hoteli opustiti lepe prilike, da se okoristijo z ljudsko bedo. Drugi so v tem toku samo plavali. V kratkem pa bodo videli vsi, kam so priplavali.

Za primer, kako delavstvo danes plava, naj povemo tale slučaj:

Neki delavec stanuje v Zgornji Šiški v podstrešni sobi. Za to sobo je plačeval do sedaj 200 Din, pri zasluhu 1000 Din. Sedaj je moral podpisati izjavo, da bo plačeval v bodoče 400 Din. Ker tega ne zmore, prosi sedaj pri mestni občini za stanovanje. Seveda tudi mestna občina tu ne more pomagati. Stanovanja v starih hišah so zasedena, stanovanja v novih hišah pa so že sedaj dražja, kakor znaša ves zaslužek tega delavca. A to je še premalo, ona bodo morala postati še dražja.

Ta delavec je uvidel, da ne bo druge rešitve, kakor da se izseli pod mlo nebo in prosi sedaj za kredit v iznosu par 1000 Din, da bi si mogel

postaviti nad svojim pohištvom skromno streho.

Tako si postavljajo zadnji čas po Ljubljani deložiranci ute, ki se težko imenujejo barake. Takih barak so si postavili deložiranci že 28 na občinskem svetu pri Dolenjskem kolo-dvoru. Nekaj pa jih je raztresenih še po drugih krajih. One imajo po večini enostavne stene, ki mraz čim-najlažje propuščajo. Kljub temu jih je več, ki so prebili v teh barakah letošnjo ludo zimo.

Sedaj se izvrši 62 novih deložacij: od teh jih gre 52 na prosto, odnosno v te nove od deložirancev samih zgrajene barake. Število deložiran-
cev pa bo še večje. Znan nam je slučaj, da je vrgel en sam hišni go-spodar 10 rodbin na cesto. Mestna občina je predkazala za te nove barakarje veliko gramozno jamo ob Vodovodni cesti. Pričakovati je, da se bo zbralo tam v najkrajšem času več kot 100 takih zašilnih barak no-vega tipa.

Ko je stavljal na zadnji seji občinski svetnik France Miklošič na žu-pana vprašanje, ali je županu vse to znano in kaj misli občina v podporo deložirancev ukreniti, je dobil odgo-vor, da je odina podpora, ki jo more občina deložirancem še dati — gra-mozna jama na Vodovodni cesti. Za kako drugo pomoč ni budetnih možnosti. Slišali smo medklice, da je to žalostno. Tudi iz vrst tistih go-spodov, ki so bili za ukinitve sta-novanjske zaščite in za to, da za te stvari ni kreditov, smo slišali take medklice. Nismo pa vedeli, kako naj medklice pravilno označimo in tol-mačimo.

Prišlo pa bo še hujše: Mestni ob-čini je postavljeno za vzgled tisto gospodarjenje s hišami, ki predka-zuje delavcem stanovanja v gra-moznih jamah. Tudi ona bo postav-ljena v položaj, da bo morala ljudi tja pošiljati.

Tako se nam obeta, da se bo raz-vila v gramozni jami na Vodovodni cesti nova Ljubljana, kjer bodo iz-gnanci iz človeške družbe polagoma umirali. — Vsekakor pa bo doseže-no to, da ne bodo motili drugih v udobnosti.

Da bodo razne zasluge za to pra-vilno ovekovečene, naj se napravi pred vhodom v to kolonijo napis:

Ta kolonija je bila zgrajena po zaslugi gospoda Fröhlica in vseh, ki so njegove ideje v ljubljanskem občinskem svetu in na višjih mestih podpirali, to je gospodov Dušana Serneca, Ivana Hribarja in tovarišev.

Neiskreno vznemirjenje.

Delavska vlada na Angleškem povzroča meščanskim listom skrb.

Volilni uspeh angleške Delavske stranke so meščanski listi prvotno beležili kot presenečenje. Tudi če, ko je Macdonald prevzel sestavo vla-de, je meščansko časopisje poročalo s pesimizmom, češ, vsaj Delavska stranka nima večine v parlamentu. Zakaj v tem primeru je vsak korak delavske vlade odvisen ali od kon-servativcev ali pa od liberalcev. Edi-no ta tolažba jim je ostala.

Ni pa še štirinajst dni po volitvah in že se čuti, tudi v meščanski javno-sti bojazen, da delavska vlada le u-tegne jako mnogo vplivati na razvoj dogodkov. Hrepenenje po miru, hre-penenje po razorožitvi držav in za-hteve po socialnih reformah, ki jih ima Delavska stranka v svojem pro-

gramu, niso samo socialistične, mar-več duševna last vsega človeštva. Tem zahtevam in naziranjem, ki jim je dal pravo žilavost socialistični pokret, se danes meščanska in kap-i-talistična javnost ne upa upirati; zato jemlje nastop angleške delav-ske vlade z navidezno dobrohotnostjo na znanje.

Z navidezno dobrohotnostjo, pre-vimo, ker pri vseh svojih pohvalah lepih problemov Delavske stranke z lakoničnim sarkazmom dostavlja, da bo Delavska stranka šele sedaj videla, koliko se dajo uresničiti v praksi tiste lepe naloge, ki jih zagovarja socialistični pokret. Kontrolo nad delom Delavske stranke bodo vodile angleške meščanske stranke

in meščanske vlade v mednarodnih akcijah.

Buržuazija ima torej strah in ob-
nem zaupa v pretežno večino me-
ščansko - kapitalističnih zastopnikov
v angleškem parlamentu, kakor tudi
v mednarodni politiki, kjer bodo gla-
sovnno prišli angleški zastopniki vlade
le minimalno v poštev.

Seveda je dejanski položaj po-
vsem drugačen. Socialistični zastopni-
ki res nimajo večine v navedenih
korporacijah; imajo pa glede svojih
problemov svetovno javno mnenje za
seboj, imajo na svoji strani ves sve-
tovni socialistični pokret, ki je sila,
duhovna sila, kakršne druge ni na
svetu. Vrhutega so zlasti problemi
razorožitve, svetovnega miru, medna-
rodnega sporazuma taki, da so na
njem interesirani ne le socialisti,
ampak cela človeška družba, zlasti
tudi gospodarski krogi. Tu mora zma-
gati javno mnenje tembolj, ker se u-
jema z interesi vsega človeštva.

Kako odločno misli delavska
stranka postopati, dokazuje dejstvo,
da je zastopnik angleške vlade, ki se
je prej upiral ratifikaciji vašington-
konvencij, izjavil na konferenci de-
la, da bo Anglija ratificirala konven-
cijo o osemurnem delavniku.

Tudi mi vemo, da angleška de-
lavska vlada ne bo mogla delati ču-
dežev, ker mora računati z mentali-
teto angleškega prebivalstva, še bolj
pa z reakcionarno buržuazijo na
raznih mednarodnih konferencah.
Angleška delavska vlada tudi ne ra-
čuna na svojo številčno moč, ker je
nima, pač pa računa s tem, da so nje
problemi tako važni, tako mogočni,
ker so izraz svetovnega duha, da se
jim ne bo mogla docela upirati tudi
najreakcionarnejša mentaliteta dr-
žavnikov.

V tem je moč angleške delavske
stranke in v tej smeri mora podpirati
svetovni proletarijat to moč.

Policija in žandarmerija nadaljujeta s hišnimi preiskavami.

Preiskava pri članih Saveza železni-
čarjev Jugoslavije v Mariboru.

V soboto je izvršila mariborska
policija več hišnih preiskav pri čla-
nih Saveza železničarjev Jugoslavi-
je, s kakešnim uspehom, o tem danes
še ne moremo poročati, kolikor pa
nam je znano, so funkcijonarji Save-
za ljudje, pri katerih bo policija težko
našla kaj obtežilnega.

Preiskave so se izvršile pri sle-
dečih železničarjih: Ipavcu, Ternov-
sku, Majerju Frangošu itd.

Preiskave v okoljskih občinah.

Preiskovala pa je tudi studentska
žandarmerija in karčevinska V Kr-
čevini so obiskali s. Ivanuš. V Laj-
teršperku se je izvršila hišna preis-
kava pri predsedniku Zveze viničar-
jev in poljskih delavcev s. Ulblu in
pri s. Teichmeisteru. V slučaju so dr.
Ulbla gre za očitno denunciacijo in
je denuncijante iskati v klerikalnih
vrstah. Kakor je videti, Katoliška
akcija deluje.

Nerodno pri vseh teh preiskavah
je za dotične samo to, da morajo

predložiti oblastnim organom tudi
privatno korespondenco, ki se tiče
njihovih familiarnih zadev.

Delavcem priporočamo, da naj ne
hranijo letakov, ki so od časa do ča-
sa raztreseni po cestah in po želez-
niških progah in ki jim pridejo slu-
žajno pod roko.

Številne hišne preiskave v Ratah in
Selci ob Dravi.

Po poročilih, ki smo jih prejeli iz
Ruš in Selnice ob Dravi, je tamkajš-
nja žandarmerija napravila v sobo-
to, dne 15. junija številne hišne pre-
iskave pri delavcih. S preiskavami je
začela žandarmerija že ob 5. uri zja-
traj in obiskala sledeče delavce: Šir-
nada, Candra, Mankca, Moravčni-
ka, Muršiča, Halinica, Mariniča, Zim-
ka, Razgona in Grajfonerja. Nekate-
ri me dnjimi so bili svoj čas člani So-
cialistične stranke Jugoslavije, dru-
gi zopet člani »Svobode« in strokov-
no organizirani. Rezultat preiskave
je bil, kolikor smo poučeni, povsem
negativen.

Raj v kolonijah.

V francoski zbornici je socialist
Noalle interpeliral kolonialnega mi-
nistra glede prisilnega dela pri grad-
nji železnice v francoskem Kongu.
Pri gradnji železnice je namreč po-
mrlo 20.000 domačinov zamorcev.
Dovršena je šele tretjina proge in je
iz bojazni pred prisilnim delom u-
bežalo več tisoč domačih delavcev.
Pred nekaj meseci so se ti dokrvi iz-
koriščani zamorci uprli. Upor pa so
zadušili z najbolj barbarskimi po-
močki. Tisoče zamorcev so pomorili
in še danes se jih nahaja 50.000 v ujet-
ništvu. Interpelant pravi, da je pri-
silno delo za moderno državo ne-
častno, ker ni nič drugega kakor pri-
krito suženstvo. Sramotno je, da se
demokratska Francija poslužuje
istih metod v kolonijah, kakor so se
jih posluževali stari Egipčani pri
gradbi svojih piramid.

Kolonijalni minister je skušal se-
veda interpelacijo omiliti.

Ob tej priliki je tudi socialist Va-
renne pojasnjeval, s kakšno veliko
težavo je v Indokini, kjer je bil ge-
neralni guverner, odpravil prisilno
delo. Podjetniki so započeli hrupne
proteste proti njegovi odredbi za pri-
silno delo. Končno pa so se le vdali,
ker so uvideli, da imajo boljše gospo-
darske rezultate ob svobodnih delov-
nih pogodbah, kakor ob prisilnem
delu.

Navedena slika razmer v franco-
skih kolonijah je samo del velike
mizerije v francoskih kolonijah. Ko-
lonije, v katerih civilizirane države
na podoben način izkoriščajo doma-
čine, so pa jako velike.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Te besede je izrekel Marks, ute-
meljitelj socializma.

Kaj je mislil Marks s tem izre-
kom? Mislil je nedvomno, da se naj
zedinijo vsi tisti, ki imajo interes na
socializmu in so z njim tudi, reci-

mo, duhovno prežeti in prerojeni.
Marks ni mogel misliti, da naj se
vse, kar navadno označujemo z be-
sedo proletarijat, nažene v mogočno
čredo, potem pa nastane — sociali-
stična družba. Tako mišljenje je na-

Od solca zagorelo, zdravo kožo

hočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-CREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skeletne solnčarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solčnim žarkom! In poprej ga vedno natret! Samo NIVEA-CREMA vsebuje kožo negujoči Eucerit in v tem temelji njen učinek.

Doze po Din 3, 5, 10 in 22. Tube iz čistega kositra po 9 in 14 dinarjev.

lebat in se vezati enkrat na to enkrat na drugo stran, ker vsaka smatra politična načela za nekaj trdnega in značajnega. Angleži so pristaši sistema dveh strank kakor Zedinjene države, zato pa žele Delavska stranka in žele konzervativci, da je liberalna stranka nepotrebna ter da naj izgine. Liberalci so iskali stikov na obeh straneh brez uspeha. In Macdonald mora čuvati načelo neodvisnosti.

Macdonald je imel daljšo konferenco z ameriškim poslanikom Daviesom. Razgovarjala sta se o sodelovanju Zedinjenih držav pri razorožitvi in ustanovitvi kompetenc za svetovni mir.

Nemško-jugoslovanski dogovor o zavarovanju delavcev je nemški državni zbor ratificiral. Dogovor bazira na vzajemnosti v pamogah, ki se ga tiče.

Sladkorni mopol namerava uvesti Jugoslavija. Načrt zakona je izdelan. Monopol ima predvsem namen fiskolčno podpreti državo.

Ne delo! Takozvani pridobitni krogi imao zlate čase. Kar zaporedoma prirejajo kongrese, konference in sklepanje načrte. Povsod nastopajo bahaško in vodijo »gospodarsko politiko«, ki ima namen nositi čimveč dobička »gospodarskim« krogom, ne glede na dobičke, oziroma zaslužke delavskih slojev, konsumentov. S tem nastopanjem dobivajo v državi politični vpliv; imajo pa svobodo, ki je za vsak razvoj in razmah neobhodno potrebna. Delavski »pridobitni« razred ali krog imamo tudi v državi. Ta ima še več moralne pravice in dolžnosti, da se briga za svoje interese. Zato tudi ta »gospodarski« krog potrebuje svobodo da bo lahko delal za svojo in splošno dobrobit.

Nedeljske madžarske demonstracije v Budimpešti so zopet dokazale dvoje: prvič, da Madžarska hujša proti miru in drugič, da isto politiko uganjajo predstavniki cerkve. Ta dan so posvetili 700 novih vitezov, Katoliški škof Štefan Haad, evangelijski škof, škof Szabo (reformist) in škof Miklos (unitarec); vsi so poveljevali viteštvu in zbujali nade na vstajanje tisočletne Madžarske, to je imperijalizem. Isto je storil končno guverner Horthy ki je rekel: država vam bo dala zemljo ki so je v krvi orosili vaši predniki.

Madžarska nadaljuje svojo borbo proti trianonski pogodbi. Z neverjetno drznostjo vodi habsburško navdanjena Madžarska, ki je vzor političnega terorja, borbo proti trianonski pogodbi. V novojski reviji »The Nation« razpravlja sedaj Emery Deri o krivicah, ki so se zgodile Madžarski s trianonsko pogodbo. Pritožuje se, kakšne krivice se gode Madžarom v Rumuniji, Čehoslovaški itd. Končno pa pravi, da večina madžarskega naroda odklanja fašizem in na-

Razpečava v kraljevini SHS
Fran K. Lešnik, Maribor, Cankarjeva ul. 26.

ivno. Proletariat se mora združiti, ali za združitev se mora pripravljati in vzgojiti po razmerah, v katerih živi, in po kulturnovzgojnem delovanju socializma.

Zakaj naj se proletarijat združuje? Ali ne za to, da vodi socialne boje proti svojim izkoriščevalcem in njih priganjačem? Ali ne za to, da študira, da se nauči spoznati nauke socializma? Ali ne bo proletarijat (socializem) šele takrat močan, ko se bo proletarijat zavedal socializma? Zato spada med združeni proletarijat tisti, ki pozna ali vsaj hoče spoznati bistvo socializma, dalje le tisti, ki odklanja protekcijonizem iz osebnih ali družabnih motivov in ima voljo braniti proletarske interese proti vsakomur, ki proletarijat izkorišča ali izkoriščanje zagovarja.

Združeni proletarijat mora torej, če hoče svoje interese braniti, biti

homogen v svojem naziranju, to je, nihče, ki hoče ščititi koga, ki negira socializem in podpira kapitalistična načela, ne spada v vrste združenega proletarijata.

Toda to ni merodajno le za posamezne osebe, ampak tudi za politične, gospodarske in kulturne organizacije ter vse korporacije, ki služijo nasprotnim namenom.

Če razne cerkve, razne vere itd. vodijo boj proti socialističnemu naziranju, te ne morejo biti del združenega proletarijata. Pristaše teh korporacij je treba šele pridobiti s primerno vzgojo, da se jih duhovno pridobi za združitev.

Tako je mislil Marks! Misliti namreč ni mogel — ker je bil filozof — da bi mogli biti v vrsti združenega proletarijata obenem proletarci, ki se bore za pravice in proletarci, ki podpirajo krivice.

Dnevne novice.

»Enotna fronta« vlad in delodajalcev. Na mednarodni konferenci dela v Zenevi so delavski zastopniki k vprašalni polji predlagali, da naj se dostavi vprašanje, ali ne bi bilo koristno za delavce v kolonijah, da se uvede namesto prisilnega dela svobodno sklepanje delovnih pogodb, če se jim da združevalna pravica (dovoli organizacija). Predlog pa je bil v komisiji zavrnjen z 21 glasovi proti 12. Proti predlogu so glasovali zastopniki vlad in delodajalcev, za predlog pa delojemalski zastopniki. Ravnanje delodajalcev je razumljivo, ker je vedno lažje izkoriščati brezpravnega posameznika, kakor organizirano množico, če je tudi napol suženska.

Angleška vlada skliče v kratkem konferenco držav. »Daily Telegraph« javlja, da namerava angleška vlada sklicati konferenco držav, na kateri naj se končno uredi reparacijsko vprašanje in izpraznitev nemškega zasedenega ozemlja. Inicijativa je senzacionalna; zlasti se pa tiče

Francije, ki je gospodarsko interesirana na Saarskem ozemlju. Po tej konferenci namerava Macdonald obiskati Zedinjene države ter obravnavati Hooverjem glede pomorskega oboroževanja, ki je potem tajne pogodbe med Francijo in Anglijo povzročilo toliko nejevolje v Zedinjenih državah. Kakor je videti, je Macdonald odločno zgrabil delo, ki bo tembolj uspelo, čimveč moralne opore bo imelo v svetovnem socialističnem pokretu.

Angleški liberalci, ki jih vodi Lloyd George, se nahajajo v jako neprijetnem položaju, ker jih ne mara ne Macdonald ne Baldwin. Baldwin pravi, da so mu odjedli mandate s kritiko prejšnje vlade, Macdonald trdi, da so liberalci krivi, da nima absolutne večine. Liberalci so odločilna stranka; kamor se obrnejo, tam je večina. Toda Angleži o v em oziru drugačni kakor Evropejci. Tista stranka, ki je najmočnejša, naj vlada; to je načelo angleškega parlamentarizma. Nobena stranka ne mara ko-

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

115

(V sobi tema. Tretji študent sedi brez suknje ni davamu. Čez nekaj časa primese gospodinja čaj in ga položi na mizo. Sasje so ji razkužani in ji vise preko ramen.)

Gospodinja: Izpij čaj, potem pojdi spat! Lahko noč!

Prvi (po kratkem odmoru spiše čaj, Nato gre h kovčku in vzame počasi ter s premislekom iz njega samokres. Ogleduje ga, nato gre k divanu in sede. Kakor v sanjah. Ti nisi tako močan! (Obupan vstane in nemirno hodi po sobi. Kar se ustavi pri razpelo, poklekne in v strašni molitvi sklepa roke h križanemu.) O, Kriste, daj mi toliko moči, da premagam svojo nemoč! (Vstane, vzame samokres in ga počasi nameri na sence.)

Gospodinja (se je že pri zadnjih besedah pojavila zopet med vratmi in ga smehljaje opazuje. Ko ravno nameri, izpregovori.) Ali zopet preizkušaš svojo moč? Ti norček!

Prvi (odmakne samokres in ves v jezi trepeče).

Gospodinja: Kaj pa deaš? Saj niti samemu sebi ne verjameš, da bi si pogljal kroglo v glavo. Zakaj se tako igračkaš?

Prvi: Igračkam?

Gospodinja: Igračkaš, ker sanjaš!

Prvi: Ali mislite, da nisem ako močan, da se ubijem prej, preden me zgrabi to življenje?

Gospodinja: Nisi, življenje je močnejše!

Prvi: Močnejše? (Nameri nanjo.)

Gospodinja: Ali se sedaj hočeš igrati še z menoj? (Se smehlja.)

Prvi: Ti si tisto življenje, ki me ubija.

Gospodinja: Le meri, saj nimaš moči, da bi sprožil.

Prvi: Ali misliš, če nisem mogel sebe, da tebe tudi ne morem?

Gospodinja: Ne, ne moreš! Izproži, čakam!

Prvi: Ali ne morem?

Gospodinja (divje): Ne, ne moreš! Kaj boš ubijal, ko še živel nisi in ne veš, kaj je življenje!

Prvi (se strese od njenega glasu, roka mu začne počasi trepetati).

Gospodinja: No?

Prvi (roka mu počasi omahne in ves srdit vrže samokres po tleh ter se zruši na divan).

Gospodinja: Haha! Vidiš! Igrača! Ravno sem mislila, da boš izprožil, ti pa omahneš. (Stopi k njemu.) Ne igračkaš se več, kaj pa imaš od tega? Pomiri se lepo in pojdi spat. Juti ti naj bo vse, kakor nelepe sanje. (Ga hoče božati.)

Prvi (jo sune v stran).

Gospodinja: Pojdami! Preveč si se razburil! Jutri ne boš vedel ničesar o tem. Lahko noč! Želim ti lepih sanj! Jaz bom sanjala o lepem modrookem in junaškem princu! (Odide.)

Prvi (stirni nekaj časa v temo, nato se spusti v strašni jok).

Ze pri zadnjih besedah gospodinjse se zasliši pete z ulice. Prvi in drugi študent prihajata pijana domov in pojeta pesem »Tamo, daleko, daleko kraj mora«. Čez nekaj časa se pojavita med vratmi, držeč se za roke. Drugi študent ima steklenico vina seboj. Ko zagledata jokajočega študenta —

Prvi: Glej, bratec, glej!

Drugi: Haha! Saj vidim, dežuje! Je že morala biti nevihta!

Prvi: Revez je!

Drugi: Res, sedaj se mi pa res smilil (se opoteče k mizi).

Prvi (zapre vrata in se nasloni na nje).

Drugi: Ti, si slišal! Kaj boš točil solze, pojdi in napij se pozabljeno! (Vzame iz žepa dve kuspici in ji nalije.)

Tretji (vstane in mrko gleda okrog sebe).

Drugi (s čašo v roki pojel):

Zdaj veselo je živeti,

dokler še mladost nam sveti.

Kri nam pleše in igra,

Tana, nina, tina na! — Juhul! (Levstik.)

Tretji: Je medtem stopil bliže in prijel za čašo) Nalij!

Drugi: Ho, živijo — Vivat! (natoči.)

Tretji: (naglo izpije) Še, še! Pijmo na življenje in smrt!

(izpije in sede.)

Drugi: Tako je prav, sedaj si moč, bratec! Pusti solze otrokom! (Prvemu, ki je žalosten prišel) kaj pa ti kar natenkrat tako klawerno izgledaš? Pij rajši!

Prvi: Nočem!

Drugi: Pa pusti, bova že midva. Ti si se ga tako nažehtal v gostilni. Milko, le ga! Le pod streho z njim!

Prvi: Milko, ne pij, za bogal!

Tretji: Pusti me! Sedaj pijem na življenje in smrt!

Haha!

Drugi: Haha! Na življenje in smrt! (izpijeta) Bratec,

sedaj pa zapojva! (ga prime pod roko.)

Zdaj veselo je živeti — (kakor prej)

Tretji (samo pregiblje ustnice. Vinjena se opotečeta in padeta na divan).

Prvi (se je sklonil na mizo in joče).

Zastor se počasi zagrne. Leo je ves zbit, utrujen in žalosten je. Delavec pri zastoru je bil pijan pa je nekaj trenutkov prepozno zagrmil oder. Leona to boli. Razbil je občutje zadnjega trenutka in Leo hodi od kulise do kulise, za vročo glavo se prijemlje, kolne delavca in tarna. Franček hodi za njim, lovi ga za roko. »Pojdi vendar pred zastor!« »Ne grem... Vse je vzel vrag. Nobenega priznanja ne potrebujem. To je samo trenutno navdušenje, že jutri padejo po nas...« »Za božjo voljo, pojdi vendar! Ali ne slišiš, kako kličejo avtorja. Z nogami že cepetajo.« Tedaj je prišla gospodična Komanova:

»Pojdite, greva skupaj!« Čutil se je dolžnika pred njo, ki mu je odigrala pravkar sijajno njegovo gospodinjjo. Spomnil se je njene močne igre, ki jo je ves čas pri vajah skrivala, nocoj pa je prišla na dan z njo. Ciklami je kupil. Ze zaradi tega mora pred zastor, da ji ga izroče tam. In ona ga pelje. Kot v sanjah gre z njo. Sam skoraj niti ne ve, da gre. In ko prideta pred zastor se plosk podvoji, potroji. Gospodična se lepo priklanja, Leo samo enkrat zgiblje z glavo hoteč reči: »Saj ni treba tega priznanja, ni treba...« In hitro se umakne za zastor. Vpita še ni konec. Dijaštvo je zaprlo izhod in prisililo vso gospodo, vse profesorje in visokoučene pedagoge, ki so jim že fosforscirale pleše od zgrajanja in jeze nad tako mladino, da je ostala v dvorani.

ZVEČER za namakanje

ZJUTRAJ za izkuhanje

Schichtovo

ŽENSKA HVALA

TERPENTINOVNO MILO

pa je pranje gotovo!

Zasedanje Mednarodnega parlamenta dela v Ženevi.

O nalogah socialne politike.

Nagovor predsednika »Mednarodne konference dela« ob priliki otvoritve konference.

31. maja t.l. se je pričela v Ženevi XII. mednarodna konferenca dela. Na njej je zastopanih 50 držav. Število udeležencev znaša ca 400.

Za predsednika konference je bil izvoljen večletni minister dela v Nemčiji. Ko je prevzel predsedniško mesto, je govoril o nalogah socialne politike. Ta govor je značilen, ker ne prihaja direktno iz delavskih vrst, torej iz srede, katere družba navadno taksira s sanjariji proti državnim elementom; o nalogah socialne politike je govoril mož, katerega mora upoštevati tudi kapitalistični svet. Dr. Brauns je razvijal sledeče misli:

Človek je največje bogastvo.

Ideja socialne politike ni nova. Vstaja tam, kamor je prodrl novi kapitalistični način produkcije in kjer se zbirajo množice v velikih centrih. Naloge socialne politike so se razširile zlasti po vojski, ker so se pridružili ročnim delavcem še duševni delavci in večji kontingenti iz srednjih stanov.

Naloge socialne politike so radi tega mnogovrstne in se morejo uspešno izvrševati le mednarodnim potom.

Socialna politika vrši svojo nalogo v prvi vrsti s tem, da skrbi za delavstvo za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti in smrti. Ona mora v prvi vrsti vsa ta zla preprečiti; iz tega razloga se ne gre delavskega zaščita; katere nazvalnejši del je urede delovnega razmerja. Skrbeti pa mora tudi za varstvo otrok, mater, žena in mladotnih. Cilj vse te zaščite pa je dvig narodnega zdravja in kulture. Kajti pametno gospodarstvo z ljudmi je najboljšo gospodarstvo.

Vprašanje delovnega trga.

Po vojni se trudijo vse države, da pridejo okom veliki draginji, v katero potiska milijone delavcev način današnjega gospodarstva, z ureditvijo delovnega trga. Skrb za to, da ne ostane delavec osamljen, brez eksistence, more imeti uspeh le pod okriljem socialne politike.

Pravna enakost delavcev.

Zelo važno, odnosno najvažnejše delo socialne politike je tudi v tem, da se odstrani pravna neenakost. Tako delo dviga ugled države v oči delavcev in ustvarja predpogoje za sodelovanje delavskih mas

pri izvrševanju nalog, ki jih ima država. Tako sodelovanje je pa nujno za moderno demokracijo, ki počiva na samozvesti in samodgovornosti poedincev.

Velik del prebivalstva stoji v odvisnem razmerju do drugega dela. Radi tega ni ta odvisni del v položaju, da vrši svoje državljanske dolžnosti, ako se ne uredi ta odnos na ta način, da mu to omogoči, to je, da se ustvari poleg lastninskega prava tudi delavsko pravo, ki bo varovalo delavčovo zdravje, njegovo delovno silo ter preprečilo prav vsako izkoriščanje in zlorabljanje delavskega položaja.

Moderno socialno pojmovanje zmaguje.

Boj za delavsko enakopravnost je že star. Toda nov je pa način, po katerem se ta ideja uveljavlja, to so kolektivne delavske pogodbe.

Življenje je dokazalo, da ne nudijo osebne pogodbe pravične podlage za ureditev delovnega razmerja, ker je delavec kot poedinec v razmerju napram delodajalcu slabši. Radi tega so edino kolektivni dogovori upravičeni. Pa tudi industrija sama zahteva take dogovore radi svoje dovršenosti in radi izenačenja tempa in načina dela.

Značaj delavskih sindikatov.

Sicer pa eksistira že tudi organ, ki skrbi za to, da so interesi delavstva kolektivno zaščiteni. Ta organ so delavske, strokovne organizacije.

Radi tega je samo ob sebi umljivo, da jih niso posamezne države v svojih ustavah le priznale, — ampak se jih poslužile kot podlago za ureditev delovnih odnošajev s tem, da so jih priznale za zakonite zastopnice organiziranega delavstva.

In prav je tako. Nič ni namreč pravičnejše, kakor to, da ima skupna volja kake organizacije prednost pred voljo poedincev, kadar so na dnevnem redu vprašanja gospodarskih odnosov.

Do kolektivnih pogodb je sicer že prej prišlo, toda razširile so se šele v zadnjem desetletju. Istotako so dobile zakonsko priznanje šele v zadnjem času.

Poedini delavci in nameščenci ne morejo več sami sklepati dogovorov, ampak so vezani na dogovore, ki jih sklenejo za nje njihove strokovne organizacije. Kakor mora biti organizacija poštna in zvesta, tako se

morajo odlikovati s temi lastnostmi tudi člani naprav organizacij. Zlasti se mora delavstvo zavedati, da ni le nujno, ampak, da je njegova socialna dolžnost, da je organizirano.

Pravica in svoboda delavskega združevanja pa postaja eden najvažnejših in v sedanjem času eden najtežjih problemov socialne politike.

Vloga države v delavskih sporih in značaj razrednih organizacij.

Današnja država se ne sme samo zadovoljevati z meznimi pogodbami, ampak mora skrbeti, da pride do njih s tem, da izreka v sporih svoje razsodbe, ki so obvezne za obe strani.

Kakor hitro pa stavi država svojo moč v službo organiziranih grup delavcev in podjetnikov, jih pritegne k sodelovanju, vsled česar postaja kolektivno delavsko pravo avtonomno. To dejstvo je velikega pomena. Delavsko avtonomno pravo je namreč tisto torišče, kjer se vrši državljanska izobrazba in vzgoja najširših plasti delovnih sil.

V splošnem vlada prepričanje, da mora biti delavsko pravo utemeljeno v ustavi.

Potom delavskega prava se razvija v podjetjih nov organ, ki ureja razmerje med delavci in podjetniki — obratni sosveti. Za enkrat se razteza njihovo delovanje le na urejanje delovnih pogojev, na posredovanje in zaščito delavcev, ne pa tudi na upravo podjetja. Nesporo pa je, da pomenijo obratni sveti izhodno točko za demokratizacijo podjetij.

Racionalizacija in delavstvo.

Temu problemu se mora tembolj posvetiti pažnja, ker ni dobilo delavstvo radi racionalizacije odgovarjajoči del — niti v pogledu mezde, niti z ozirom na znižane cene blaga. Racionalizacija ima nasprotno za delavstvo težke posledice: Povečala se je brezposelnost, pospešilo tempo dela, ki utruja delavca, dovršila se je mehanizacija dela in napravila delavca še v večji meri za avtomat, ki ubija duševno obzorje in jemlje vsako veselje.

Racionalizacija je pritirala do višine najžalostnejši in najbolj nevarni problem naše dobe.

Ta problem se imenuje — duševna otupelost širokih delovnih slojev.

Osemurni delovni čas.

S tem pa ni rečeno, da se mora mehaniziranje gospodarskega procesa potisniti nazaj. Toda delati se mora na to, da pridejo delavci v podjetju do čim večjega soodločevanja, da se bodo v njem počutili

dobro in da bodo soudeleženi na dobičku. Delovni čas pa mora biti tak urejen, da bo imel delavec čas, da bo ostal telesno in duševno čil, nakar bo mogel izpolnjevati svoje dolžnosti, ki jih ima kot družinski poglavar in državljan.

V tem je moralni smisel in veličina osemurnega delovnega časa.

Stanovanjsko vprašanje.

Ako bi kdo hotel kratiti osemurni delovni čas, bi izrabljalo delovno silo, ki mu ne pripada, kajti preko 100 milijonov ljudi, ki žive v odvisnem razmerju, hočejo po 8-urnem delu osvežiti svoje telo in svoj duh v delu, ki jim prija. Poleg osemurnega dela nudi delavcu priliko za tako delo lastni dom s primernim zemljiščem. V mestih trpi delavstvo na stanovanjskih težavah radi nedostatkov iz predvojne dobe. Stanovanjsko vprašanje se mora rešiti v korist delavstva. Stanovanje je namreč podlaga narodnega zdravja in narodne kulture. Brez rešitve stanovanjskega vprašanja, bo vsako socialno delovanje skazeno.

Trdno je prepričan, da bo prišlo do tega, kajti socialno politični problemi stopajo z nedosegljivo silo na dan in bodo morali biti izvedeni po vseh deželah in državah.

Kot noč in dan je razlika, ako ne rabite raznih poceni sredstev za pranje, ampak vzamete ŽENSKO HVALO in SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO. — Poglejte naš današnji oglas!

Jasnosti manjka.

O socializmu, veri in cerkvi.

V obravnavanju verskega vprašanja vlada med našim delavstvom pač obupna tema. V članku »Vera in zgodovinski materializem« je »Del. Pol.« v št. 45 v podkrepitve te žalostne trditve nagromadila razmeroma dovolj dokazov.

»Vera je opij za narod.« Tako citira Marks. Toda ne kot spoznajsko-teoretičen zaključek, marveč kot prostaško klasičnijo predmeta, ki notranječutno, torej idealno, onemogoča vsako kontrolo ter se javi šele zunanječutno, materialno, kadar je bil predmet (vera) sem predstavljen, ne glede na to, če se je sploh moglo prestavljanje izvršiti pravilno. Protistrupa pa članek ne omenja, dasi ga že sam zgodovinski materializem vsebuje. Ne o veri, ne o zgodovinskem materializmu ne prinaša članek ničesar, kar bi bilo delavcu v pojasnilo dejanskih odnošajev.

Talpa:

Cerkvenikov „Greh“.

2.

Centralna figura Cerkvenikovega »Greha« je žena. Rasla je v naši propadajoči meščanski družbi, v njenem brezdušnem miljeju, ki je osredotočen v eno samo hrepenenje, v hrepenenje po čim udobnejšem življenju. Sredstvo za tako življenje pa je denar, mnogo denarja. Vzajala jo je v tej smeri njena mati — kot vzgaja tisoče in tisoče meščanskih »dam« svoje hčere. A Sonjino debljo je poglajlo višje, kot so njeni vzgojitelji slutili, kajti ženska ni polovičarka: hrepenenje po bogastvu se je oblikovalo v njej v zavestno hotenje in velikemu cilju je podredila vse svoje delo in ves svoj pronicavi intelekt. Drugi njen vzgojitelj je bil goslač Ljubimec. Ne gre za to, ali je demonska ali nedemonska narava, — orisan je kot tip modernega degeneriranca, kot jih srečujemo vsak dan po naših ulicah in kavarnah. Vzel ji je telo, vzbudil je v njej ženski nagon. In njen razbohoteni nagon ji je najučinkovitejše sredstvo za doseg velikega cilja. Pod vplivom brutalne okolice, ki je v njej rasla, je postala Sonja nič več in nič manj kot buržuazna vlačuga, vlačuga, »kot se spodobi«: model, ki je številno za-

stopan v »boljši« družbi, ki se mu morda vsak dan klanjamo, ki pa samo slučajno ne zdrči tako globoko, kot je padla Sonja.

Denar, bogastvo je Sonji najvišji postulat, ji je smisel življenja. Obdrži si sicer beraškega Ljubimca, na katerega je vse skupnost strasti, a poroči se s Prvim možem, ki ji je govoril o bodoči slavi in bogastvu, ki ji pa ne more dati drugega kot okostnjaško telo in blodne privide in načrte jeticnika. Vračunala se je pri njem, razočaral jo je v njenem bistvu, zato mu pomaga z vso rafiniranostjo na drugi svet, zavedajoč se neuzakonjenega načela današnje družbe, da je zločin oblika, ne pa vsebina. Ob zločinu je premerila prvič svojo moč in, kar ji je nudila vzgoja, potencira do skrajnih mej možnosti. Še ob živem možu ji uhaja misel k njegovemu Prijatelju, bogatemu izumitelju, ki ji naj uteši hrepenenje po zlatu.

Dva meseca po smrti Prvega moža stoji žena in Prijatelj ob grobu umrlega. Žena ga je privedla sem, da ga prepriča prav na tem strašnem mestu o — svoji nedolžnosti. Sledila je še vedno svojemu zločinskemu nagnjenju, a prav tu, ob grobu se ji začne buditi neizprosna vest. »Ob tisti uri duhov na grobu rajnega moža pa me je prevzelo vso: zdi se

mi, kakor da je rajnik vstal iz groba in vdihnil vame svojo dušo, da je spojil z mojo krvjo svoj mrtvaški okostnjak in svoje koščeno obličje. Nikdar več se nisem vrnila na njegov grob... Pribežala sem v naročje možu, kateremu je moj prvi mož zaupal svojo dušo.« Vzbujena vest je zanj začel Vstajenja, ki ga ji je pomagal dovršiti Drugi mož — ta silni značaj in globokoumni duh, ki mu je življenje zgolj umska kombinacija, ki je postavil proti običajni zmešanosti pojmov in vseobči hinavščini svoj lastni trezni nazor o življenju. Drugi mož jo je vso premagal, »njegova ljubezen je raztopila ves njen odpor, njen zločinski nagon«, a ne s »skrivnostnimi žarki«, temveč s svojo trezno in zdravo naravo, ki v svoji globini, ki je umska, sliči naravi Sonje. Ni pa mogel Drugi mož stopiti njenega zločina, ki raste za njo v čudovite dimenzije, ki izteza po njej svoje pošastne roke in ji grozi ugonobiti vso srečo ljubezni, ki jo je komaj našla in spoznala. Še živi priča njenih grehov, njen tovariš v zločinu: Ljubimec, ki grozi ugonobiti njeno mlado srečo, če mu odreče pomoč iz moževe blagajne. »Nikdar ni konca zločinov, ker prvi rodi drugega, iz drugega izhaja tretji... zločin vznika iz zločina, vsaka kazen je nov zločin, vsak zločin je ka-

zen za prejšnji greh... Takrat pa, ko izgubi Ljubimec možnost nadaljnega izrabljanja, zahteva od žene, da umori moža, drugače ji zagrozi, da bo z objavo pisma uničil njeno srečo. Da bi obvarovala moža pred strašnim razočaranjem, ga skuša usmrtiti, a nakana se ji ne posreči. Med obema pride do razjašnjevanja in žena mu prizna vse. A kdo naj izlušči iz strašnega kaosa potvar, grehov — resnico? Ali je lagala preje — laže li sedaj? Njen skok skozi okno mu razreši uganko.

V epilogu so zvezani v skupno življenje vsi trije. Ona — telesna razvalina, a z očiščeno dušo, njen nekdanji Ljubimec, ki se je spreobrnul ob pogledu na njeno razbito telo, in njen mož. Poslednjega trpljenje se je pričelo tedaj, ko jo je prinesel napol mrtvo v sobo, in sedaj trpi ob njej, kajti veriga greha, zločina, kazni in vstajenja je zvezala vse tri — za vedno.

Povsod drugod je navada, da pri analizi književnega dela nihče ne podaja njega vsebine. Pri nas bo to potrebno toliko časa, dokler se ne bodo g. kritiki »vodilnih« dnevnikov potrudili prečitati delo in ga vsaj skušali doumeti in v svojih »kritikah« pravilno raztolmačiti. (Konec prihodnjic.)

Alkohol in še marsikaj je tudi strup za narod. Točno se pa dvignjenost blagostanja takoj navaja kot protistrup, problematično sredstvo sicer, pa vendar nekaj. Dvignjenost blagostanja bi bilo tudi za verski strup dokaj učinkovit protistrup. Čeprav vsi vemo, da je dosega blagostanja dolgotrajen proces, ki ga mora delavstvo šele izzvati in stopnjavati, toda če prigriznem govora o verskem strupu to pribijemo, je saj nekaj ugotovljeno, kajti sam suhi povdarek, da je vera strup, ne bo izzval delavčeve volje. Se bolj bo pa delavcu zaleglo, če mu pokažemo, kako je verske resnice dosledno razmisli. Govorjenje o božji volji učinkuje za vse misleče kot strup in hinavščina, kadar se kot ponižani z revščino borijo, ko vendar božja volja ne bi prišla ob svojo veljavo ob ugodnejših gospodarskih odnosih. Strup je vera tedaj, kadar jo zlorabljajo, da napravijo iz pomanjkanja, v katerem žive reveži, čednost, med tem ko se življenje bogatašev označuje za pregrešno.

Človek sam pa zanaša v verstvo strup, ko pravi: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh« pri tem pa misli, da ga vsaj meni! Vera goji skupni interes, sodobnik pa goji živinski jaz-interes. (Shaw: Kakoršen je človek, takšen je njegov bog.) Doklej in zakaj tako?

Po tej poti — to izkušam sam, da delavčev jaz-interes potem znanih mi verskih pojmov spremenim v skupni interes — je treba zasejati razredno zavest.

Ravno socialistično osvetljevanje verskih resnic zanima delavca. On se resnično želi »opija« osvoboditi in vsako tujadevno spoznanje tvori svetlo točko njegovega bomega življenja.

Tisti pa, ki misli in želi to človekoljubnost izvrševati, mora verske resnice pravilno razumeti, povprečno delavsko dušo poznati in vsaj vedeti, da možnost verskega doživljanja predpostavlja ljudi čisto določenega duševnega obzora, med tem ko delavska stvar zajema ljudi enotnega doživljanja, kjer je treba vsega človeka, z duševnim in telesnim življenjem heroično zagrabiti, če ga hočemo pridobiti za socialistično miselnost.

Po tej ekspertizi se vracam k članku, da se ubranim namišljeni mi zmoti. Članek mi vsiljuje trditve: da so boljševiki brezverci, socialdemokrati pa verski ljudje. Tega nisem nikdar mogel trditi, ker poznam postanek in kolikor toliko zgodovino obojih. Ločim povrh teizem od religije, sem torej na jasnem zastran idealistične in materialistične religije. Poleg tega vem, da je boljševizem idealistično modroslovje iz svojega okvira odpravil in umeval posle-

dice tega. Poznam Plehanova po njegovem delu »Grundprobleme des Marxismus«. Vsled česar razumem, zakaj da je ostal Plehanov menjševik; ker mu boljševizem ni mogel, oziroma se danes ne more nikomur nuditi: svoboda vesti. V tem je jedro.

Dočim vlada med socialisti ali kakor jih »Del. Pol.« imenuje socialdemokrati svoboda vesti, kjer najdejo priznanje tako verni, kakor neverni (Plehanov), more biti boljševizem zatočišče zgolj nevernim (areligioznim, ateistom in pantheistom materialistične religije).

Nisem za dokaz navedel dveh imen, temveč sem jih navedel kot primer. Ker »Del. Pol.« o vernosti marksista Maksa Adlerja dvomi, navedem še kot primer religioznih marksistov Friedricha Adlerja in Ottona Bauerja, da tudi ta dva oceni, narkar mi bo mogoče se povzpeli do člankarjeve miselnosti.

V osporenem članku sem samo namignil odnošaj verstva do despotičnega socializma (komunizma ali boljševizma) ter demokratskega socializma, danes po gorenjih ugotovitvah grem dalje. Lenin je vedel, v kako tesnih zvezah je verstvo z modroslovjem (prav nasprotno kakor članek v »Del. Pol.« trdi), zato se ni odkrižal samo pozitivnega, na osebnega, breztelesnega boga se opirajoča verstva, marveč se je moral odkrižati tudi njegovega izhodišča — vsega idealističnega modroslovja.

Pri Leninovih vernikih je nastopilo to, kar članek o veri obče povdarja: verovati so morali to, o čemur niso smeli ali mogli premišljati, odnosno niso smeli verovati tega, o čemer so po tradiciji premišljevali mogli. Kajti pri Leninu kot konsekventnem materialistu ni človeška družba samogibna ali samotvorna, marveč je to lastnost neskončne narave, katere končni del je družba. Zategadelj religiozen odnošaj človeka do neskončnosti ali modrosloven odnošaj človeškega mišljenja k neskončni istinosti tudi žanj kot marksista ne izhaja iz družbe, marveč iz človeške vezanosti ali omejenosti (Begrenztheit).

Dokler bo človek in z njim prostorno in časovno neskončna narava, se njenemu vplivu na njegovo zavestno in nezavestno mišljenje in ravnanje ne bo mogel odtegniti. Na tej točki je Lenin sklenil, da materialistična religija ostane, idealistična pa da mora pasti: svoboda vesti je nehala. Leninov socializem je zato despotičen in združen z nasiljem, dočim je ostali socializem demokratičen, socializem prepričanja, brez načelne uporabe nasilja.

Zadnje izraženo in osporeno mišljenje: kar znanost ne zmore, mora rešiti verstvo.

proglasa članek kot čudno mišljenje za marksista. Rešena pač morajo biti vsa vprašanja, kakor smo zgoraj videli; seve, če pravilno ali pomotno, to je nekaj drugega. Če vtaknemo glavo v pesek, kakor piče noj, zadeva gotovo ne bo boljša in tudi boljši marksist zavoljo tega ne bo nobeden.

Radi marksizma imam bridke izkušnje. Največ onih, ki so bili mnemja, da je kulminacija marksizma v brezverstvu in nasilju, si je izbralo konkretnije malike, ko so videli, da njih teorija ne uspeva. Zadolvoljen sem, ker sem našel pri marksistu Dietzen-u za to sledečo razlago: »Mit dem frivolen Atheismus (brezbožitvo), wie ihn die Aufklärer gebracht, ist es nicht genug. Dürre Gottesleugnung erzeugt immer wieder einen Götzendienst.« Članek tudi ne more umeti, kako naj razumen človek prepušča religiji, verstvu to, česar znanost do trenutka še ni razvozljala. To je enostavno, hočeš nočeš, vsekakor moraš, ker to ni odvisno od razumnikove volje, posebno tedaj ne, če je marksist, vsled tega ekonomski determinist, ki odvisnost od zunanjih odnosov uumeva in veruje.

Končno še priznam, da teološka vprašanja, ki se povsod ponujajo, rad spremijam v posvetna in da korakam od tradicije in znanega do novega. Tako sem prodrl do razumevanja Marksovega socializma. Smatram ga kot gibanje za osvoboditev človeka iz telesne duševne sužnosti po proletarijatu. Tu in tedaj bodo tudi članekarjevi brezverci našli svojo življensko pravico, če ne bodo mogli postati verni. Da bi ne hoteli postati verni, tega iz previdnosti ne trdim, da ne padem v nemilost pri »pravih« marksistih.

Ljubljana.

Koncert akademikov v Delavski zbornici v Ljubljani. V soboto, dne 22. junija ob 8. uri zvečer priredi »Akademski pevski zbor« v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani koncert za ljubljansko in okolno delavstvo in nameštence. Zbor 50 mladih pevcev pod vodstvom g. Franceta Marolta bo zapelo 10 umetnih in 4 ljudske pesmi. Nastopita tudi solista gdc. Anica Mezelova (sopran) in g. Marian Rus (bas). Prav v zadnjem času je imel zbor tri koncerte: v Celju, v Mariboru in v Ljubljani. S temi svojimi nastopi je zbor dokazal, da mu pri nas ni noben drug zbor kos. Zato bo prav, da se zlasti člani naših pevskih društev tega koncerta gotovo udeležijo. Študentje tudi z veseljem hočejo, da pokažejo idejo, vsebinsko in izraz svoje pesmi našemu delavstvu.

Vstopnina je malenkostna, ker zboru ne gre za profit, ampak samo za polkritje režijskih stroškov. Sedeži 10 in 5 Din, stojnice 2 Din. Prodaja vstopnic je v knjižnici Delavske zbornice na Markovtovi cesti in pri delavskih organizacijah.

Maribor.

Katehet Rezman. Prebivalstvo Maribora, zlasti pa starejši otroci, ki jih poučuje katehet Rezman, se čudijo ter zgražajo nad tem, da omenjeni gospod še vedno vrši svojo katehetsko funkcijo, če ravno je bil obsojen kot sokrivec pri potvarjanju vina. Kiti jasno je, da mora biti vsaka vzgoja mladine sama kristalno čista. Nikakor se ne moremo strinjati z načelom: »Ne glejte kaj delam, marveč poslušajte, kaj učim!« Takšne osebe niso tedaj sposobne, da bi vzgajale mladino. Opozarjamo tedaj v poštev prihajajoče oblasti, da postopajo konsekventno, ako že nima cerkvena oblast toliko moralne sie, da bi sama ukrenila, kar je potrebno. Opozarjamo na Dunaj! Naj se ne valji nikar krivde na brezbožne sodruge, če bo cerkev imela od tega kako škodo. Sicer pa e posebno vprašanje, če je sploh združljivo, da katehet, ki je nekak državni uradnik, še vedno fungira pri »Zadrugi« kot vodilna moč, medtem ko minister saobračaja dr. Korosec svojim uslužbencem z ozirom na finančni zakon za leto 1929-30 tega ne dovoljuje. Končno je tudi vprašanje, če je v redu, da gospod Hrastelj še vedno sedi v mariborskem občinskem svetu. Kar velja za Petra to naj velja tudi za Pavla. Mnogi naši sodrugi se bodo spominjali, kakor so klerikalci vedno in povsod iskali dlake v jajcu ter oblasti silili, naj tega in onega črtajo iz volilnih imenikov, ker je zagrešil to in to malenkost, brunca v svojem osu pa ne vidijo.

Mestno kopališče bo prihodnji teden z ozirom na snazanje parnega kotla zaprto.

Reklamna prodaja perila

po izredno znižanih cenah, samo še do sobote, 22. junija. Tvorniška zaloga perila. J. KARNIČNIK, Glavni trg 11. Vsako si mora ogledati naše reklamne cene in našo zalogo.

Pridobivajte naročnike za »Delavsko Politiko!«

Advokat

Dr. Miloš Vauhnik

je otvoril advokatsko pisarno ter jo pridružil pisarni

Dr. Frana Hojnika

advokata v Mariboru

Aleksandrova 22

P. n.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem 16. junija 1929, otvoril na Rotovškem trgu št. 8

gostilno Rotovž

Točil bom prvovrstna pristna dalmatinska in štajerska vina kakor tudi pivo. Dnevno sveže morske ribe na več načinov pripravljene. Topla in mrzla jedila po najnižjih cenah. Postrežba točna. Za obilen obisk se priporočam

JOSIP POVODNIK.

„UNION“ TOVARNA KANDITOV IN ČOKOLADE V ZAGREBU

toplo priporočam odjemalcem svoje prvorazredne izdelke različnih najfin. čokolad in bonbonov

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

MALA NAZNANILA.

I^a gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarjskih mojstrov

R. Z. Z. O. Z. Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lasna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinije izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po zlasti znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Sams pri Produktivni zadrugi mizarjskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica šampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles čez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINCIČ, MARIBOR Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmjerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-rechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoni. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (Šilling) za pošto in zavojnino.

Kovčki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.